

Nota reserves en voorzieningen 2023-2026

November 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Deel 1 - Uitgangspunten reserves en voorzieningen	4
1. Begrippen en juridisch kader	4
1.1. Reserves	4
1.2. Voorzieningen	5
2. Interne regelgeving	6
2.1. Algemene uitgangspunten	6
2.2. Reserverstand in relatie tot de risico's	7
Deel 2 – Actuele stand Reserves en Voorzieningen	9
3. Stand van zaken	9
Geactualiseerd overzicht reserves en voorzieningen	9
3.1. Algemene reserves	9
3.2. Geblokkeerde bestemmingsreserves	11
3.3. Overige bestemmingsreserves	14
3.4. Voorzieningen	17
Bijlage 1	22

Door het vaststellen van de nota reserves en voorzieningen stelt de gemeenteraad het formele kader, waarbinnen het college en de ambtelijke organisatie met reserves en voorzieningen om dienen te gaan. Het is een instrument ten behoeve van de kaderstellende rol van de raad. Om deze kaders te kunnen stellen is het van belang een goed inzicht te hebben in de verschillende reserves en voorzieningen en het daarbij behorende beleid.

De nota reserves en voorzieningen heeft daarom als doel de lezer inzicht te bieden in de vorming en besteding van reserves en voorzieningen en het beleid van de gemeente ten aanzien van deze reserves en voorzieningen. In artikel 11 van de financiële verordening van de gemeente Dalfsen wordt voorgeschreven dat het college minstens eenmaal in de vier jaar toetst of de nota reserves en voorzieningen moet worden herzien. Indien herziening nodig is biedt het college de raad een herziene nota aan. De huidige nota dateert van oktober 2019 en komt te vervallen na het vaststellen van deze nota door de raad.

De nota bestaat uit twee verschillende delen. In deel 1 wordt het juridisch kader van zowel de reserves als de voorzieningen geschetst. Daarnaast wordt in dit deel ingegaan op de interne regelgeving omtrent de reserves en voorzieningen, de zogenaamde 'uitgangspunten'. Deel 1 omvat de algemene uitgangspunten en is daarmee langere tijd houdbaar, dit in tegenstelling tot deel 2. Deel 2 bevat een momentopname van de huidige stand van de reserves en voorzieningen. De standen zijn geactualiseerd per 31 december 2021.

Deel 1 - Uitgangspunten reserves en voorzieningen

Deel 1 van de nota bevat een algemeen overzicht van de externe kaders voor de reserves en voorzieningen. Daarnaast bevat dit deel de algemene uitgangspunten die in de gemeente Dalfsen worden gehanteerd.

1. Externe regelgeving, begrippen en juridisch kader

Voor de vormgeving van de financiële boekhouding is de gemeente gebonden aan het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)'. Hier staat onder andere beschreven welke verplichtingen de wet stelt aan de begroting en de jaarrekening van de gemeenten. Daarnaast worden ook aan de afzonderlijke onderdelen van de gemeente financiën, zoals de reserves en voorzieningen, eisen gesteld. Het BBV is dan ook het uitgangspunt voor het toelichten van de begrippen reserves en voorzieningen.

1.1. Reserves

Volgens artikel 43 van het BBV worden de reserves in de balans onderscheiden naar:

- a. de algemene reserve;
- b. de bestemmingsreserves.

In het algemeen is kenmerkend voor reserves dat ze:

- worden gevormd door bestemming van het resultaat;
- in principe vrij besteedbaar zijn;
- tot het eigen vermogen behoren.

De reserves maken onderdeel uit van het eigen vermogen van de gemeente. Voor zover het vermogen nog geen bestemming heeft gekregen, is er sprake van een algemene reserve. De algemene reserve is de belangrijkste component van het gemeentelijk weerstandsvermogen om onvoorziene risico's op te vangen. Hier wordt in hoofdstuk 2 nog uitgebreid op terug gekomen. Het deel van het vermogen dat een bestemming heeft gekregen vormt de bestemmingsreserves.

Algemene reserve

De algemene reserves vormen het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. De algemene reserves hebben als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers, de zogenaamde *bufferfunctie*. Tekorten en overschotten op de jaarrekening komen ten laste, respectievelijk ten gunste van de algemene reserves. De gemeente Dalfsen heeft drie algemene reserves waarvan één met een specifieke bufferfunctie, één met vrij besteedbare gelden en één om de risico's van de grondexploitatie op te vangen.

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve wordt in lid 2 van artikel 43 van het BBV omschreven als "een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven". Deze reserve is te besteden aan het doel waarvoor de reserve is ingesteld. Echter, de bestemming kan door de raad gewijzigd worden. Deze reserves hebben met name een *bestedingsfunctie*; ze worden gebruikt om (in de toekomst) bepaalde activiteiten te realiseren. Hierbij valt te denken aan de reserves Herstructurering Openbaar Groen en Volkshuisvesting.

In de gemeente Dalfsen bestaan ook zogenaamde 'geblokkeerde' bestemmingsreserves. Deze reserves zijn gevormd om de kapitaallasten van grote investeringen te dekken. Deze reserves hebben een zogenaamde *financieringsfunctie*. Dit is in Dalfsen bijvoorbeeld het geval bij de bouw van het gemeentehuis. De kapitaallasten, bestaande uit rente en afschrijving, worden jaarlijks door deze reserve gedekt.

Tot slot zijn er bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht. Deze reserves hebben een *egaliseringsfunctie* en worden egaliseringsreserves genoemd.

1.2. Voorzieningen

Voorzieningen worden getroffen door de gemeente om in de toekomst te kunnen voldoen aan haar financiële voorzienbare verplichtingen. In dit geval wordt met voorzienbaar bedoeld dat het zeker is dat de verplichting invloed heeft op de financiële positie van de gemeente, maar dat het bestaan en de omvang nog onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten.

In artikel 44 van het BBV, lid 1, staat dat voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen, waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven (zoals investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven).

Daarnaast stelt lid 2 van artikel 44 dat tot de voorzieningen ook worden gerekend “van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van een volgend begrotingsjaar”. De voorschotbedragen waarover gesproken wordt mogen niet meer in een voorziening worden ondergebracht, maar moeten als ‘vooruit ontvangen bedragen’ op de balans worden verantwoord.

Tot slot stipt lid 3, artikel 44 kort aan dat “voorzieningen niet worden gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume”.

Onder een voorziening ligt een financiële onderbouwing die betrekking heeft op de af te dekken verplichting of het risico. De stand van de voorzieningen wordt dan ook alleen gewijzigd wanneer dit noodzakelijk is.

Kortom, in het algemeen is kenmerkend voor voorzieningen dat ze:

- verplicht zijn gevormd door het nemen van een last;
- niet vrij besteedbaar zijn;
- tot het vreemd vermogen behoren.

Voorziening of schuld?

Zoals aangegeven wordt een voorziening getroffen voor toekomstige financiële verplichtingen. Het is belangrijk hierin onderscheid te maken tussen een voorziening en een schuld. Bij een schuld staat namelijk, in tegenstelling tot de voorziening, de omvang en betaaltermijn vast. Tabel 1 maakt duidelijk wanneer iets aangemerkt moet worden als schuld of als voorziening en wanneer van beide geen sprake is. Wanneer dit laatste het geval is dan worden de risico's meegenomen in de risicoparagraaf van de begroting of het jaarverslag.

		Kans dat verplichting of verlies zich voordoet?		
		Zeker	Waarschijnlijk	Niet geheel uitgesloten
Omvang te bepalen?	Ja	Schuld	Voorziening	Risicoparagraaf
	Betrouwbaar te schatten	Voorziening	Voorziening	Risicoparagraaf
	Nee	Risicoparagraaf	Risicoparagraaf	Risicoparagraaf

Tabel 1: kans en omvang van risico's in relatie tot voorzieningen.

Reserves vs. voorzieningen

Tabel 2 geeft een schematisch overzicht van de hierboven besproken punten. Het doel is het duidelijk maken van de verschillen tussen de reserves en voorzieningen.

	Reserve	Voorziening
Wijziging bestemming mogelijk?	Ja, door de raad.	Enkel voor het betreffende doel.
Onderdeel van het..	..eigen vermogen	..vreemd vermogen
Opbouw en onttrekking..	.. na resultaatbepaling.	..loopt via de exploitatie.
Is de aanwending vrij?	Ja, maar enkel met een raadsbesluit.	Nee, slechts voor het betreffende doel.
Financiële onderbouwing?	Dit is niet verplicht, maar wordt wel aangeraden.	Ja, dit is vereist.

Tabel 2: verschillen reserves en voorzieningen

2. Interne regelgeving

Naast de externe regelgeving is het belangrijk interne kaders te hebben voor de reserves en voorzieningen. Zoals in de inleiding al aangegeven kan de raad door het vaststellen van de nota reserves en voorzieningen deze kaders bepalen. Binnen deze kaders is er ruimte voor het college om met de reserves en voorzieningen om te gaan. Allereerst zal worden ingegaan op de algemene uitgangspunten.

2.1. Algemene uitgangspunten

De interne regelgeving bestaat uit een achttal algemene uitgangspunten.

1. Duidelijk en overzichtelijk

Het aantal reserves en voorzieningen blijft beperkt tot het hoogst noodzakelijke aantal. Zodoende dienen de reserves en voorzieningen onderbouwd te zijn. De doelstelling dient helder te zijn, net als de noodzakelijke omvang en de wijze (en omvang) van stortingen en onttrekkingen. Het is daarnaast ook niet wenselijk dat reserves met een te kleine omvang gehandhaafd blijven, zeker wanneer zij niet meer gevoed worden. Deze reserves kunnen worden opgeheven of worden ondergebracht in de 'algemene reserve reeds bestemd'.

2. Vormen en opheffen reserves en voorzieningen

Indien zich de noodzaak voordoet nieuwe bestemmingsreserves en voorzieningen in te stellen, gebeurt dit bij besluit van de gemeenteraad. Dit kan bij vaststelling van de begroting, de jaarrekening of een afzonderlijk raadsbesluit.

Bestemmingsreserves kunnen door de raad worden opgeheven als het doel waarvoor ze in leven zijn geroepen niet meer actueel is of als door middel van een reguliere begrotingspost het gewenste doel ook kan worden gerealiseerd.

3. Structurele lasten worden structureel gedekt

Uitgangspunt bij de inzet van reserves voor investeringen en projecten is, dat het gaat om eenmalige activiteiten waarbij geen sprake is van (toekomstige) vervangingsinvesteringen. Bij vervangingsinvesteringen is het uitgangspunt dat de structurele lasten van de investering of het project binnen de reguliere exploitatiebegroting opgevangen worden. Dit om te voorkomen dat bij de noodzakelijke vervanging er geen structurele ruimte beschikbaar is voor de vervanging. Waar dit nog niet het geval is wordt bij het opstellen van de Perspectiefnota en de begroting bekeken hoe dit afgebouwd kan worden.

Reserves worden daarmee alleen aangewend voor de dekking van eenmalige activiteiten waarbij geen sprake is van (toekomstige) vervangingsinvesteringen. Uitzondering: in geval van incidentele grote/bijzondere projecten kan de raad besluiten tot onmiddellijke aanwending van de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar (ARVB) voor de vorming van een geblokkeerde bestemmingsreserve voor

de afschrijvingslasten. Dit geldt in beginsel voor projecten waarvan de vervanging op termijn (in dezelfde vorm) niet zeker is.

4. Toevoeging en aanwending reserves

In de begroting wordt een zo reëel mogelijk beeld gegeven van de toevoegingen aan en beschikkingen over de reserves in een bepaald jaar. Toevoeging aan en aanwending van reserves gebeurt bij besluit van de gemeenteraad.

5. Toevoeging en aanwending voorzieningen

Zoals in hoofdstuk 1 al is vermeld, moet een voorziening de omvang hebben van de betreffende verplichting (of risico). Dit betekent dat de voorziening dus ook niet groter of kleiner mag zijn. De voeding van de voorzieningen vindt plaats via de exploitatie, maar de onttrekkingen geschieden rechtstreeks ten laste van de voorziening. Het kan voorkomen dat de raad de mutaties pas achteraf bekrachtigt.

6. Het reservebeleid dient regelmatig te worden geëvalueerd

Zoals de financiële verordening van de gemeente Dalfsen voorschrijft, toetst het college eens in de vier jaar de nota reserves en voorzieningen. Dit is een goed moment om het reservebeleid te evalueren en te toetsen of een herziene nota noodzakelijk is. Ook tussentijds kan hiertoe aanleiding bestaan (bijvoorbeeld door aanpassing van regelgeving). Bij de jaarlijkse begroting en in de jaarrekening wordt verder aandacht besteed aan het beoordelen van de reserves en voorzieningen.

7. Monitoring

Voorzieningen en reserves worden regelmatig gemonitord om te kijken of de onderliggende claim nog geldig is. Van jaar tot jaar moet bekeken worden in hoeverre de claims op een bepaalde reserve of voorziening nog actueel zijn en of er moet worden overgegaan tot gehele of gedeeltelijke opheffing van een bepaalde reserve of voorziening. Echter, het kan ook wenselijk of zelfs noodzakelijk zijn juist een reserve of voorziening voor een bepaald doel te vormen. Met name monitoring van de claims in de 'algemene reserve reeds bestemd' is een jaarlijks aandachtspunt.

8. Efficiencyvoordelen

Vanuit de commissie BBV is de mogelijkheid gegeven om overschotten op de riool- en afvalstoffenheffing voortkomend uit efficiencyvoordelen vrij te laten vallen ten gunste van het resultaat of een algemene reserve. De gemeente Dalfsen hecht er echter waarde aan dat de gelden die voor een specifiek doel geïnd worden ook aan dit specifieke doel besteed worden. Er wordt daarom geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

2.2. Reservestand in relatie tot de risico's

De gemeente loopt ook risico's die nog niet zo concreet zijn dat er al een bestemmingsreserve of een voorziening voor kan worden gevormd, maar die ook niet geheel genegeerd kunnen worden. Op deze risico's wordt in de paragraaf weerstandsvormen (in de begroting en het jaarverslag) ingegaan. Op basis van artikel 11 BBV dient de paragraaf ten minste een inventarisatie van de weerstandscapaciteit en van de risico's te bevatten. Daarnaast dient ingegaan te worden op het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's. De algemene reserves vormen met name een buffer voor het opvangen van de risico's. Het is daarom belangrijk rekening te houden met het beleid van de gemeente betreffende risico's en weerstandscapaciteit wanneer gekeken wordt naar de omvang van de reserves. Dit beleid staat uitgebreid beschreven in de notitie 'Beleid risicomanagement en weerstandsvormen Gemeente Dalfsen'.

2.2.1. Omvang 'algemene reserve vaste buffer'

De 'algemene reserve vaste buffer' is in het bijzonder ingesteld voor het afdekken van risico's. De reserve is uitsluitend bedoeld om in te zetten als daarvoor geen andere (reserve)middelen meer beschikbaar zijn. De reserve heeft dus een bufferfunctie.

Jaarlijks wordt bij het vaststellen van de Programmabegroting de hoogte van de algemene reserve vaste buffer vastgesteld op dezelfde hoogte als de benodigde weerstandscapaciteit. Om jaarlijkse schommelingen te voorkomen wordt het minimum naar boven afgerond op € 500.000.

2.2.2.Omvang ‘algemene reserve grondexploitatie’

Het BBV schrijft voor dat er bij de jaarrekening en begroting een paragraaf Grondbeleid wordt opgesteld. In de paragraaf wordt ingegaan op het grondbeleid van de gemeente. Daarnaast bevat de paragraaf de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken. In Dalfsen wordt er in deze paragraaf een overzicht gegeven van de bestaande risico's en de omvang hiervan in relatie tot de benodigde omvang van de ‘algemene reserve grondexploitatie’. Het doel van deze reserve is:

Buffer voor het opvangen van risico's welke gelopen worden binnen de grondexploitaties.

Risico-inventarisatie

Om de risico's beheersbaar te maken is inzicht in de risico's noodzakelijk. Om deze reden vormen de jaarlijkse herzieningen van de grondexploitaties een belangrijk onderdeel van de risicobeheersing. Hierbij spelen de verschillende risico's, zoals onvoorzien of algemeen, een belangrijke rol. Onvoorzienbare risico's worden zoveel mogelijk gedekt door de post ‘onvoorzien’ in de grondexploitatie. Echter, onvoorzienbare risico's die samenhangen met zogenaamde marktrisico's moeten, voor zover deze niet opgevangen kunnen worden door het verwachte resultaat, worden opgevangen door de ‘algemene reserve grondexploitatie’. Daarnaast zijn er nog algemene risico's zoals stagnatie bouw of minder belangstelling.

Methodiek weerstandsvermogen

Om de (omvang van de) risico's inzichtelijk te krijgen wordt er een risico-inventarisatie gedaan. Per exploitatie worden de verschillende risico's in kaart gebracht. Hierbij wordt op basis van de kans × impact bepaald welk risico gelopen wordt en wordt, waar mogelijk, de omvang bepaald. Hierbij wordt 25% van het eventuele positief verwachte resultaat in mindering gebracht op het risico (tot max € 0).

Het is van belang om te allen tijden voldoende buffers in de reserves aan te houden, ook als de gemeente ‘geen’ risico loopt. De ‘algemene reserve grondexploitatie’ heeft daarom een minimum niveau van € 1 miljoen.

Verwerking exploitatiesaldi

Het doel van de reserve is het opvangen van de risico's die binnen de grondexploitatie worden gelopen. Op basis van het BBV mogen onttrekkingen uit en toevoegingen aan de reserve alleen worden verricht tot het niveau van de begroting (na wijzigingen). De raad kan echter besluiten dat in specifieke gevallen het saldo altijd verrekend wordt met de reserve. De ‘algemene reserve grondexploitatie’ valt onder deze uitzondering. Het saldo van de grondexploitaties wordt in dat geval direct ten laste/gunste van de ‘algemene reserve grondexploitatie’ gebracht.

Deel 2 – Actuele stand Reserves en Voorzieningen

Deel 2 van de nota bevat een momentopname van de actuele stand van de reserves en voorzieningen. Daar waar naar nodig worden wijzigingen voorgesteld.

3. Stand van zaken

Uitgangspunt voor deze nota vormen de reserves en voorzieningen zoals die in de jaarrekening 2021 zijn opgenomen. Dat is immers de werkelijke stand. Een overzicht van de reserves en voorzieningen zijn terug te vinden in onderstaande overzichten van deze nota. In totaal waren er na de jaarrekening 2021 op peildatum 1 januari 2022 26 reserves en voorzieningen, te weten:

- 3 algemene reserves;
- 9 geblokkeerde bestemmingsreserves (kapitaallasten);
- 7 bestemmingsreserves;
- 7 voorzieningen.

De werkelijke omvang van de reserves en voorzieningen per 31 december 2021 bedraagt € 54.633.626 inclusief het jaarrekeningresultaat 2021. Het verloop van de totale omvang van de reserves en voorzieningen sinds de vorige nota reserves en voorzieningen in 2019 is weergegeven in tabel 4.

31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020	31-12-2021
€ 55.482.306	€ 54.541.454	€ 50.704.994	€ 54.633.626

Tabel 4: Verloop totaalomvang reserves en voorzieningen

Geactualiseerd overzicht reserves en voorzieningen

In deze nota vormen de huidige reserves en voorzieningen het vertrekpunt op basis van de werkelijke saldi per 31 december 2021 (conform het jaarverslag 2021, inclusief resultaatbestemming).

3.1. Algemene reserves

De gemeente Dalfsen heeft 3 verschillende algemene reserves. De gehanteerde systematiek blijft ongewijzigd ten opzichte van de vorige nota reserves en voorzieningen

Algemene reserve vaste buffer	Stand 1 januari 2022: € 3.500.000 Beslagen: n.v.t.
Grootboeknummer:	9100001
Programma:	diverse
Ingesteld:	Gevormd bij de Nota Reserves en Voorzieningen 2010 door het opsplitsen van de algemene reserve in drie afzonderlijke algemene reserves.
Doel:	Reserve voor het afdekken van risico's, uitsluitend in te zetten als daarvoor geen andere (reserve)middelen meer beschikbaar zijn.
Stortingen:	Geen, tenzij de reserve onder het afgesproken minimum terecht komt.
Beschikkingen:	Overeenkomstig de doelstelling.
Bijzonderheden:	Voor de grenzen ten aanzien van de omvang van de 'algemene reserve vaste buffer' wordt verwezen naar paragraaf 2.2 van de nota reserves en voorzieningen.
Advies:	Jaarlijks bij de programmabegroting wordt op basis van de risico-inventarisatie het minimum bepaald.

Algemene reserve vrij besteedbaar	Stand 1 januari 2022: € 12.817.088 Beslagen: € 150.000¹
Grootboeknummer:	9100002
Programma:	diverse
Ingesteld:	Gevormd bij de Nota Reserves en Voorzieningen 2010 door het opsplitsen van de algemene reserve in drie afzonderlijke algemene reserves.
Doel:	Reserve voor het doen van onvoorziene of incidentele uitgaven, alsmede voor saldi van de jaarrekening.
Stortingen:	Rekeningsaldi conform de uitgangspunten opgenomen in paragraaf 2.1 van de nota reserves en voorzieningen. Ook bedragen die vrijvallen uit de 'algemene reserve reeds bestemd' of bestemmingsreserves, worden toegevoegd aan de 'algemene reserve vrij besteedbaar'.
Beschikkingen:	Overeenkomstig de doelstelling.
Bijzonderheden:	Bij elke begrotingswijziging wordt een overzicht gegeven van de verwachte uitputting van de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar. Zodra de gemeenteraad op een deel van deze reserve beslag heeft gelegd voor het doen van uitgaven, gaat dat deel automatisch over naar de 'algemene reserve reeds bestemd'. Het betreft hier dan een soort administratieve overboeking, die niet via de resultaatbestemming loopt. In geval van incidentele grote/bijzondere projecten kan de raad besluiten tot onmiddellijke aanwending van de Algemene Reserve Vrij Besteedbaar (ARVB).
Advies:	n.v.t.

Algemene reserve grondexploitatie	Stand 1 januari 2022: € 1.500.340 Beslagen: € 1.500.340
Grootboeknummer:	9100003
Programma:	4. Economische zaken en 9. Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting
Ingesteld:	Niet bekend
Doel:	Buffer voor het opvangen van risico's welke gelopen worden binnen de grondexploitaties.
Stortingen:	De winst bij het afsluiten van winstgevende complexen. Daarnaast stortingen vanuit de 'algemene reserve vrij besteedbaar' om de reserve op het gewenste niveau te houden.
Beschikkingen:	Afdekken van verliezen in het kader van de grondexploitatie.
Bijzonderheden:	Deze reserve heeft een duidelijke koppeling tussen de risico's binnen de grondexploitatie en de stand van de reserve. De reserve heeft een ondergrens van € 1 miljoen.
Advies:	n.v.t.

¹ Resultaatbestemming jaarrekening 2021: arbeidsparticipatie

3.2. Geblokkeerde bestemmingsreserves

De gemeente Dalfsen heeft verschillende geblokkeerde bestemmingsreserves om de kapitaallasten van investeringen te dekken. De gehanteerde systematiek blijft ongewijzigd ten opzichte van de vorige nota reserves en voorzieningen.

Reserve kapitaallasten gemeentehuis bouw **Stand 1 januari 2022: € 7.650.450**

Beslagen: € 7.650.450

Grootboeknummer: 9110001

Programma: 1. Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Ingesteld: Raadsvergadering 17 december 2001

Doel: Dekking van de kapitaallasten gemeentehuis (bouwkosten).

Stortingen: Geen

Beschikkingen: Overeenkomstig het doel van de reserve: ter dekking van de kapitaallasten van het gemeentehuis (bouwkosten). Jaarlijks: € 283.350.

Bijzonderheden: Geblokkeerde reserve. Looptijd t/m 2048.

Advies: Tijdig onderzoeken of structurele ruimte in de exploitatie gecreëerd moet worden voor de vervangingsinvestering.

Reserve kapitaallasten kunstgrasvelden **Stand 1 januari 2022: € 323.620**

Beslagen: € 323.620

Grootboeknummer: 9110002

Programma: 5. Onderwijs en vrije tijd

Ingesteld: Ingesteld bij de jaarrekening 2010 na realisatie kunstgrasvelden.

Doel: Dekking van de kapitaallasten van de kunstgrasvelden.

Stortingen: Geen

Beschikkingen: Overeenkomstig het doel van de reserve: ter dekking van de kapitaallasten van de kunstgrasvelden. Jaarlijks: € 85.473.

Bijzonderheden: Geblokkeerde reserve. Looptijd t/m 2026.

Advies: Tijdig onderzoeken of structurele ruimte in de exploitatie gecreëerd moet worden voor de vervangingsinvestering.

Reserve kapitaallasten Cichoreifabriek gebouw **Stand 1 januari 2022: € 1.000.688**

Beslagen: € 1.000.688

Grootboeknummer: 9110003

Programma: 1. Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen

Ingesteld: Raadsvergadering 23 maart 2015

Doel: Dekking van de kapitaallasten van het gebouw van de Cichoreifabriek.

Stortingen: Geen

Beschikkingen:	Overeenkomstig het doel van de reserve: ter dekking van de kapitaallasten van het gebouw van de Cichoreifabriek. Jaarlijks: € 28.591.
Bijzonderheden:	Geblokkeerde reserve. Looptijd t/m 2056.
Advies:	Tijdig onderzoeken of structurele ruimte in de exploitatie gecreëerd moet worden voor de vervangingsinvestering.
Reserve kapitaallasten Cichoreifabriek installaties	Stand 1 januari 2022: € 261.875 Beslagen: € 261.875
Grootboeknummer:	9110004
Programma:	1. Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen
Ingesteld:	Raadsvergadering 23 maart 2015
Doel:	Dekking van de kapitaallasten van de installaties van de Cichoreifabriek.
Stortingen:	Geen
Beschikkingen:	Overeenkomstig het doel van de reserve: ter dekking van de kapitaallasten van de installaties van de Cichoreifabriek. Jaarlijks: € 53.375.
Bijzonderheden:	Geblokkeerde reserve. Looptijd t/m 2026.
Advies:	Tijdig onderzoeken of structurele ruimte in de exploitatie gecreëerd moet worden voor de vervangingsinvestering.
Reserve kapitaallasten brandweerkazerne Nieuwleusen	Stand 1 januari 2022: € 903.500 Beslagen: € 903.500
Grootboeknummer:	9110005
Programma:	2. Openbare orde en veiligheid
Ingesteld:	Raadsvergadering 11 juli 2005
Doel:	Dekking van de kapitaallasten van de brandweerkazerne in Nieuwleusen.
Stortingen:	Geen
Beschikkingen:	Overeenkomstig het doel van de reserve: ter dekking van de kapitaallasten van de brandweerkazerne in Nieuwleusen. Jaarlijks: € 34.750.
Bijzonderheden:	Geblokkeerde reserve. Looptijd t/m 2046.
Advies:	Tijdig onderzoeken of structurele ruimte in de exploitatie gecreëerd moet worden voor de vervangingsinvestering.

Reserve kapitaallasten de Spil installaties	Stand 1 januari 2022: € 1.750.000 Beslagen: € 1.750.000
Grootboeknummer:	9110006
Programma:	5. Onderwijs en vrije tijd
Ingesteld:	Raadsvergadering 23 mei 2017
Doel:	Dekking van de kapitaallasten van de installaties van de Spil.
Stortingen:	Geen
Beschikkingen:	Overeenkomstig het doel van de reserve: ter dekking van de kapitaallasten van de installaties van de Spil. Jaarlijks: € 250.000.
Bijzonderheden:	Geblokkeerde reserve. Looptijd t/m 2028.
Advies:	Tijdig onderzoeken of structurele ruimte in de exploitatie gecreëerd moet worden voor de vervangingsinvestering.

Reserve kapitaallasten de Spil gebouw	Stand 1 januari 2022: € 7.132.970 Beslagen: € 7.132.970
Grootboeknummer:	9110007
Programma:	5. Onderwijs en vrije tijd
Ingesteld:	Raadsvergadering 23 mei 2017
Doel:	Dekking van de kapitaallasten van het gebouw van de Spil.
Stortingen:	Geen
Beschikkingen:	Overeenkomstig het doel van de reserve: ter dekking van de kapitaallasten van het gebouw van de Spil. Jaarlijks: € 192.783.
Bijzonderheden:	Geblokkeerde reserve. Looptijd t/m 2058.
Advies:	Tijdig onderzoeken of structurele ruimte in de exploitatie gecreëerd moet worden voor de vervangingsinvestering.

Reserve kapitaallasten verbouw werf Dalfsen	Stand 1 januari 2022: € 1.067.644 Beslagen: € 1.067.644
Grootboeknummer:	9110008
Programma:	3. Beheer openbare ruimte
Ingesteld:	Raadsvergadering 13 september 2016 en 23 augustus 2017
Doel:	Dekking van de kapitaallasten van drie verschillende onderdelen van de verbouw van de werf: • zonnepanelen • gebouwen • inventaris
Stortingen:	Geen
Beschikkingen:	Overeenkomstig het doel van de reserve: ter dekking van de kapitaallasten van de verbouw van de werf Dalfsen. Jaarlijks: € 55.596 t/m 2028 en daarna jaarlijks € 42.392.

Bijzonderheden:	Geblokkeerde reserve. Looptijd per afzonderlijk onderdeel: • Zonnepanelen en inventaris t/m 2028 • Gebouwen t/m 2044 Looptijd gehele reserve t/m 2044.
Advies:	Tijdig onderzoeken of structurele ruimte in de exploitatie gecreëerd moet worden voor de vervangingsinvestering.
Reserve kapitaallasten wandelpromenade	Stand 1 januari 2022: € 120.913 Beslagen: € 120.913
Grootboeknummer:	9110009
Programma:	3. Beheer openbare ruimte
Ingesteld:	Jaarrekening 2017
Doel:	Dekking van de kapitaallasten van de aanleg van de wandelpromenade en de fontein.
Stortingen:	Geen
Beschikkingen:	Overeenkomstig het doel van de reserve: ter dekking van de kapitaallasten van in het kader van het gebiedsbeleid. Jaarlijks: € 10.992.
Bijzonderheden:	Geblokkeerde reserve. Looptijd t/m 2032.
Advies:	Tijdig onderzoeken of structurele ruimte in de exploitatie gecreëerd moet worden voor de vervangingsinvestering.

3.3. Overige bestemmingsreserves

De gemeente Dalfsen kent 8 bestemmingsreserves.

De gehanteerde systematiek blijft ongewijzigd ten opzichte van de vorige nota reserves en voorzieningen.

Reserve reeds bestemd	Stand 1 januari 2022: € 309.882 Beslagen: € 309.882
Grootboeknummer:	9120001
Programma:	diverse
Ingesteld:	Gevormd bij de Nota Reserves en Voorzieningen 2010 bij het opsplitsen van de algemene reserve in drie afzonderlijke algemene reserves.
Doel:	Reserve voor het afwikkelen van diverse claims (beslagleggingen).
Stortingen:	Overheveling uit de 'algemene reserve vrij besteedbaar' of vanuit bestemmingsreserves.
Beschikkingen:	Overeenkomstig de doelstelling. Bedragen die vrijvallen uit deze reserve, worden toegevoegd aan de 'algemene reserve vrij besteedbaar'.
Bijzonderheden:	De overboekingen tussen de reserves zijn van administratieve aard. Deze overboekingen worden jaarlijks bij de jaarrekening beoordeeld.

	Een overzicht van de claims die op deze reserve liggen zijn te vinden in Bijlage 1.
Advies:	Onderzoeken of resterende claims overgeheveld kunnen worden naar een andere reserve.
Reserve herstructurering openbaar groen	Stand 1 januari 2022: € 465.275 Beslagen: € 100.000
Grootboeknummer:	9120003
Programma:	3. Beheer openbare ruimte
Ingesteld:	Niet bekend
Doel:	Renovatie en herstructurering openbaar groen.
Stortingen:	De opbrengsten van snippergroen; jaarlijks € 20.000 begroot.
Beschikkingen:	Uit te voeren projecten in het kader van het groenstructuurplan. Door de gemeenteraad vastgesteld bij het jaarlijkse investeringsplan. Jaarlijks € 50.000 begroot tot en met 2023.
Bijzonderheden:	Vanaf 2024 zijn de structurele claims vervallen. Jaarlijks worden zowel de geraamde baten als lasten binnen de begroting vastgelegd. De vrije ruimte in de reserve, inclusief de geraamde baten en lasten voor de komende jaren is € 465.275.
Advies:	Rekening houden met in de toekomst tegenvallende opbrengsten uit de verkoop van snippergroen.
Reserve volkshuisvesting overdracht woningbedrijf	Stand 1 januari 2022: € 1.029.558 Beslagen: € 1.029.558
Grootboeknummer:	9120004
Programma:	1. Bestuur, ondersteuning en algemene dekkingsmiddelen
Ingesteld:	Raadsvergadering 17 december 2001
Doel:	‘Papieren reserve’. Tegenover deze reserve staat het restant van de geldlening aan de Woonstichting Vechthorst.
Stortingen:	Geen.
Beschikkingen:	Bij de jaarlijkse aflossing van de geldlening (€ 399.327) door de Woonstichting wordt dit bedrag overgeheveld naar de ‘reserve volkshuisvesting (50%) en de exploitatie (50%)’. De door de Woonstichting betaalde rente komt ook ten gunste van de exploitatie.
Bijzonderheden:	Het bovengenoemde beslag betreft de genoemde overboekingen bij de daadwerkelijke aflossingen van de geldleningen door de Woonstichting. Nadat de geldleningen door de Woonstichting volledig zijn afgelost (2024), zal de reserve komen te vervallen.
Advies:	De reserve bij de jaarrekening 2024 opheffen.

Reserve volkshuisvesting	Stand 1 januari 2022: € 1.921.541 Beslagen: € 175.000
Grootboeknummer:	9120005
Programma:	3. Beheer openbare ruimte
Ingesteld:	Raadsvergadering 17 december 2001
Doel:	Bestemd voor zaken die nauw verband houden met volkshuisvesting in brede zin.
Stortingen:	Bij de jaarlijkse aflossing tot en met 2024 van de geldleningen door de Woonstichting vindt overboeking á € 199.663 plaats vanuit de 'reserve volkshuisvesting overdracht woningbedrijf'. Dit is conform de oude reserve volkshuisvesting. Totale storting tot en met 2024 bedraagt € 515.000.
Beschikkingen:	Door de gemeenteraad aan te wijzen investeringen overeenkomstig de doelstelling van de reserve.
Bijzonderheden:	Tot en met 2022 is jaarlijks € 110.000 beschikt voor openbare verlichting en tot en met 2023 € 32.500 voor bestemmingsplan kernen. Afgelopen jaren is geanticipeerd op de afloop van de storting. De lasten zijn vanaf 2023/2024 opgenomen in de exploitatie.
Advies:	Relatie leggen tussen deze reserve en het financieel bereikbaar maken van koopwoningen voor minder daadkrachtige inwoners. Het college komt hiervoor met een voorstel.
Reserve corona noodfonds	Stand 1 januari 2022: € 381.526 Beslagen: € 119.077
Grootboeknummer:	9120006
Programma:	
Ingesteld:	Raadsvergadering 25 mei 2020
Doel:	Compensatie te leveren gericht op het in stand houden van cruciale voorzieningen in de gemeente.
Stortingen:	n.v.t.
Beschikkingen:	Aanvragen die voldoen aan het toetsingskader en enkel bedoeld voor verenigingen, maatschappelijke of niet-commerciële instellingen die schade ondervinden als gevolg van de corona crisis.
Bijzonderheden:	Tijdelijk reserve om instellingen te compenseren.
Advies:	Na bestedingen in 2022 de reserve op te heffen.
Reserve budgetoverheveling	Stand 1 januari 2022: € 1.369.912 Beslagen: € 1.369.912
Grootboeknummer:	9120007
Programma:	
Ingesteld:	Raadsvergadering 15 juni 2020

Doel:	Inzicht en transparantie van de incidentele budgetten die bij de jaarrekening worden overgeheveld naar het volgende jaar.
Stortingen:	Bij de jaarrekening incidentele budgetten voor activiteiten die nog niet zijn afgerond en minimaal € 10.000 bedragen.
Beschikkingen:	Voortvloeiend uit de afronding van de activiteiten.
Bijzonderheden:	Het is mogelijk om incidentele budgetten twee keer over te hevelen. De reserve wordt ingezet voor de claims van het lopende jaar en is aan het einde van het jaar leeg. Jaarlijks wordt bij de jaarrekening de overheveling bij de jaarrekening door de raad bekrachtigd.
Advies:	n.v.t.

Reserve beheer openbare ruimte **Stand 1 januari 2022: € 204.000**
Beslagen: € 204.000

Grootboeknummer: 9120008

Programma:

Ingesteld: Raadsvergadering 29 november 2021

Doel: Bestemd om vervangingsmaatregelen te kunnen treffen gericht op het in standhouden van voorzieningen in de openbare ruimte op basis van onderhouds- en investeringsplannen.

Stortingen: Uitwerking volgt na het opstellen van de onderhouds- en investeringsplannen.

Beschikkingen: Uitwerking volgt na het opstellen van de onderhouds- en investeringsplannen.

Bijzonderheden: De plannen worden verder uitgewerkt.

Advies: Na het uitwerken van de onderhouds- en investeringsplannen de maximum hoogte, maximum tijd, de stortingen en onttrekkingen bepalen.

3.4. Voorzieningen

Zoals al eerder naar voren kwam moeten voorzieningen financieel onderbouwd worden. Deze berekeningen kunnen leiden tot aanwendingen en toevoegingen. Door regelmatig te monitoren wordt de stand van de voorziening op de juiste hoogte gehouden.

Voorziening Riolering spaarvoorziening **Stand 1 januari 2022: € 4.729.912**
Beslagen: € 4.729.912

Grootboeknummer: 9200001

Programma:

Doel: Het beheren van, van derden ontvangen gelden, ten behoeve van riolering (rioolheffing).

Stortingen: Positieve exploitatiesaldi, eventueel voortkomend uit het spaar gedeelte in de rioolheffing.

Beschikkingen: Negatieve exploitatiesaldo en rioleringsinvestering ten behoeve van onderhoud of vervanging, zoals vastgesteld in het GRP.

Bijzonderheden: De onderbouwing van de voorziening staat in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP).

Advies: In november 2021 heeft de raad besloten om op basis van het GRP 2021 een onderscheid te maken in een voorziening voor toekomstige (riool)vervangingen en een voorziening exploitatie riolering. Dit effectueren we bij de jaarrekening 2022.

Voorziening egalisatie **Stand 1 januari 2022: 501.323**

Afval **Beslagen: € 501.323**

Grootboeknummer: 9200002

Programma:

Doel: Het beheren van, van derden ontvangen gelden, ten behoeve van reiniging (afvalstoffenheffing).

Stortingen: Positieve exploitatiesaldi.

Beschikkingen: Negatieve exploitatiesaldi en eventuele investeringen t.b.v., bijvoorbeeld, het omgekeerd inzamelen.

Bijzonderheden: De voorziening wordt gebruikt om de kosten voor afval te dekken. Daarnaast kunnen eventuele negatieve exploitatiesaldi ook gedekt worden vanuit de voorziening.

De gelden in deze voorziening zijn ontvangen van derden en moeten specifiek besteed worden. Wanneer er gespaard wordt voor onderhouds- of vervangingsinvesteringen dan moet dit in de toekomst duidelijk gemaakt worden.

Advies: Het benodigde niveau van deze voorziening kritisch beoordelen in relatie met de tariefstelling.

Voorziening groot **Stand 1 januari 2022: € 1.106.792**

onderhoud **Beslagen: € 1.106.792**

gemeentelijke

gebouwen

Grootboeknummer: 9200003

Programma:

Doel: Voorziening voor groot onderhoud gemeentelijke gebouwen, exclusief de onderwijsgebouwen.

Stortingen: In het beleidsplan onderhoud gemeentelijke gebouwen worden jaarlijkse stortingen begroot. Op basis van het huidige plan is dit jaarlijks € 162.100.

Beschikkingen: Ten behoeve van het jaarlijks groot onderhoud op basis van de werkelijke kosten.

Bijzonderheden: De onderhoudsplanung gemeentelijke gebouwen wordt eens in de 5 jaar gemaakt waarin een doorkijk gegeven wordt wat betreft de kosten voor dit onderhoud. Het beheerplan is vastgesteld op 18 juni 2018. Op basis van deze planning wordt de jaarlijkse storting begroot. Hierbij wordt uitgegaan van het gemiddelde benodigd bedrag voor de

komende 10 jaar, waarbij rekening wordt gehouden met het saldo in de voorziening.

Indien gebouwen niet meer in het bezit/gebruik zijn van de gemeente, valt de daarmee samenhangende getroffen voorziening vrij.

Advies: Regelmatig stand van de voorziening monitoren in overeenstemming met de onderhoudsplanning.

Voorziening wethouderspensioen **Stand 1 januari 2022: € 1.898.632**
Beslagen: € 1.898.632

Grootboeknummer: 9200004

Programma:

Doel: Het kunnen voldoen aan de pensioenverplichtingen ten behoeve van wethouders of hun nabestaanden.

Stortingen: Elk jaar wordt een storting van een € 100.000 geraamd en bij de jaarrekening wordt de werkelijke stand bepaald o.b.v. een actuariële berekening..

Beschikkingen: Na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd door de wethouders. Ook kunnen oud-wethouders de gevormde pensioenrechten opeisen bij bijvoorbeeld een pensioenbreuk.

Bijzonderheden: Jaarlijks wordt de noodzakelijke hoogte van de voorziening bepaald op basis van actuariële berekeningen gebaseerd op de op dat moment geldende wetgeving en de actuele rente- en sterftcijfers.

Advies N.v.t.

Voorziening pensioen gewezen wethouders **Stand 1 januari 2022: € 1.288.899**
Beslagen: € 1.288.899

Grootboeknummer: 9200005

Programma:

Doel: Het kunnen voldoen aan de pensioenverplichtingen ten behoeve van gewezen wethouders of hun nabestaanden.

Stortingen: Op basis van jaarlijkse (aangepaste) actuariële berekeningen wordt de jaarlijkse storting bepaald ten laste van de exploitatie.

Beschikkingen: Na het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd door de gewezen wethouders. Ook kunnen oud-wethouders de gevormde pensioenrechten opeisen bij bijvoorbeeld een pensioenbreuk.

Bijzonderheden: Jaarlijks wordt de noodzakelijke hoogte van de voorziening bepaald op basis van actuariële berekeningen gebaseerd op de op dat moment geldende wetgeving en de actuele rente- en sterftcijfers..

Advies: N.v.t.

Voorziening bovenwijks aansluiting N348 **Stand 1 januari 2022: € 1.374.693**
Beslagen: € 1.374.693

Grootboeknummer:	9200006
Programma:	
Doel:	Voorziening voor het realiseren van een nieuwe aansluiting op de N348 ten hoogte van Lemelerveld.
Stortingen:	Enkel wanneer de geplande werkzaamheden extra geld vereisen.
Beschikkingen:	Conform het doel van de voorziening.
Bijzonderheden:	Jaarlijks wordt de stand van de voorziening in lijn gebracht met de (financiële) planning van de werkzaamheden.
Advies:	n.v.t.

Voorziening mobiliteit Stand 1 januari 2022: € 22.595

Beslagen: € 22.595

Grootboeknummer:	9200007
Programma:	
Doel:	Het apart zetten van ontvangen gelden voor nog lopende en af te wikkelen schadevergoedingen en mobiliteitsverplichtingen.
Stortingen:	Vanuit de exploitatie of op basis van gedane uitkeringen.
Beschikkingen:	Conform het doel van de voorziening na facturering.
Bijzonderheden:	In principe wordt de voorziening gebruikt voor de claims van het lopende jaar en is deze aan het einde van het jaar leeg. Jaarlijks wordt bekeken hoeveel nodig is.
Advies:	n.v.t.

Bijlage 1

Claims Bestemmingsreserve Reeds Bestemd

Omschrijving	Kenmerk	Bedrag
Aansluiting N348 Lemelerveld	Raadbesluit 27 februari 2006	€ 12.882
Compensatiewegvallen dividend 2006 tot en met 2025	Jaarlijkse aanwending; in 2022 € 18.750 daarna aflopend.	€ 45.000
Motie verduurzaming gemeentelijke gebouwen	Begroting 2016	€ 252.000
Stand 1 januari 2022		€ 309.882